

Abstract

***“Thung Tuk, An Ancient Trading Port”* :** **A Recent Publication Presenting New Important Data** **about the Past of Southern Thailand**

This book review focus on the publication entitled ***“Thung Tuk, An Ancient Trading Port”***, written by Captain Bunyarit Chaisuwan and Miss Raerai Naiyawat, recently published by the Fine Arts Department Region Office 15, Phuket, Fine Arts Department, Ministry of Culture. The book concerns with the archaeological research conducted at the archaeological site of Thung Tuk, Amphoe Takua Pa, Changwat Phang-Nga, Southern Thailand. It comprises 5 main chapters. In the the first chapter the authors described general geographical and natural characteristic of Changwat Phang-Nga. In the second chapter the authors reviewed the history of archaeological researches conducted by various scholars in the Takua Pa River Valley during 1902–1984. In the third and fourth chapters the authors described the results of their excavations conducted in 2007 at the Thung Tuk archaeological site. Good descriptions and illustrations of archaeological monuments and artefacts discovered in the excavations can be found in these chapters. The last chapter represents an attempt of the authors to place the archaeological site of Tung Tuk in its wider context. To the reviewer, this book is considered as a ***“recommended”*** publication for those who are interested in the past of Southern Thailand.

“ทุ่งตึก เมืองท่าการค้าโบราณ” หนังสือ เสนอข้อมูลใหม่ที่สำคัญเกี่ยวกับภาคใต้สมัยโบราณ

สุรพล นาถะพินธุ*

หลายทศวรรษมาแล้ว ที่นักวิชาการด้านโบราณคดีและประวัติศาสตร์ หลายท่าน ทั้งที่เป็นชาวไทยและชาวต่างประเทศ ได้ให้ความเห็นว่าพื้นที่เขตอำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ในภาคใต้ของประเทศไทย มีแหล่งโบราณคดีที่มีความสำคัญสามารถให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการของสังคมวัฒนธรรมยุคประวัติศาสตร์ตอนต้นของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเรื่องการติดต่อแลกเปลี่ยนค้าขายระหว่างประชากรสมัยโบราณของซีกโลกตะวันออกและตะวันตกซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมที่อาจนำไปสู่การเกิดสังคมแบบซับซ้อนของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โบราณศิลปวัตถุและโบราณสถานที่พักพบโดยการสำรวจของนักวิชาการ รวมทั้งโบราณศิลปวัตถุที่ราษฎรท้องถิ่นพบโดยบังเอิญ เป็นหลักฐานทางโบราณคดีประเภทหลักที่นักวิชาการในอดีตใช้ประกอบการศึกษา วิเคราะห์ และแปลความหมาย ถึงปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมสมัยโบราณ จนนำไปสู่ความเห็นดังกล่าวข้างต้น

หลังจากการศึกษาครั้งแรกๆ แล้ว ก็ได้มีนักโบราณคดีพยายามศึกษาแหล่งโบราณคดีในภาคใต้ของประเทศไทยเพิ่มเติมมากขึ้น โดยหวังสร้างความกระจ่างเกี่ยวกับพัฒนาการของสังคมแบบซับซ้อนในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย รวมทั้งเพื่อศึกษารายละเอียดของกระบวนการของการแลกเปลี่ยนค้าขายระหว่างประชากรสมัยโบราณในภาคใต้ของประเทศไทยกับประชากรในวัฒนธรรมใหญ่ๆ ของโลกตะวันออกและโลกตะวันตก

การขุดค้นทางโบราณคดีที่แหล่งโบราณคดีทุ่งตึก อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา

* รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

ก็เป็นกิจกรรมทางวิชาการล่าสุดกิจกรรมหนึ่ง ที่เป็นการพยายามทำความเข้าใจเกี่ยวกับผู้คน สังคม และวัฒนธรรมสมัยโบราณในภาคใต้ของประเทศไทยเช่นกัน ผลของการขุดค้นแหล่งโบราณคดีนี้ ถูกพิมพ์เผยแพร่ ไว้ในหนังสือชื่อ “ทุ่งตึก เมืองท่าการค้าโบราณ” ซึ่งก็คือเอกสารวิชาการที่ถูกนำมากล่าวถึงและแนะนำในบทวิจารณ์หนังสือครั้งนี้

หนังสือ “ทุ่งตึก เมืองท่าการค้าโบราณ” เรียบเรียงโดย ร้อยเอกบุญฤทธิ์ ฉายสุวรรณ และนางสาวเรไร นัยวัฒน์ นักโบราณคดีประจำสำนักศิลปากรที่ 15 ภูเก็ต กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม และจัดพิมพ์เผยแพร่ โดยสำนักศิลปากรที่ 15 ภูเก็ต กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม ตั้งแต่เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2550

เนื้อหาของหนังสือ “ทุ่งตึก เมืองท่าการค้าโบราณ” แบ่งออกเป็น 5 บทหลัก พร้อมบรรณานุกรมและภาพประกอบ

บทที่ 1 ของหนังสือนี้เป็นเรื่องข้อมูลทั่วไปของจังหวัดพังงา ที่ผู้เขียนคงต้องการให้ผู้อ่านมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ และธรรมชาติโดยสังเขปของจังหวัดอันเป็นที่ตั้งของแหล่งโบราณคดีทุ่งตึก

บทที่ 2 ของหนังสือสามารถจัดได้ว่าเป็นผลงานในขั้นตอนแรกๆ ของกระบวนการวิจัยทางโบราณคดี โดยเป็นการนำเสนอผลการศึกษาระดับขั้นตอนการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาชุมชนโบราณแห่งต่างๆ ในลุ่มแม่น้ำตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ทั้งนี้ ผู้เขียนหนังสือได้นำเสนอข้อความสรุปสาระสำคัญของการศึกษาครั้งต่างๆ ที่ปรากฏขึ้นมา ตั้งแต่ พ.ศ. 2445 มาจนถึง พ.ศ. 2527 โดยได้รวมกล่าวถึงพระบรมราชวินิจฉัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรงพระราชทานไว้เมื่อครั้งเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชและเสด็จประพาสโบราณสถานที่จะกัวป่าด้วย บทที่ 2 ของหนังสือเล่มนี้ นอกจากจะพยายามนำเสนอข้อมูลเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจประวัติความเป็นมาของการศึกษาเรื่องโบราณคดีของกลุ่มแม่น้ำตะกั่วป่าแล้ว ยังนำเสนอข้อมูลและภาพโบราณวัตถุสำคัญที่พบในพื้นที่ เช่น ศิลาลาจารึก เทวรูป พระพุทธรูป เหรียญกษาปณ์ ทำด้วยเงิน เศษเครื่องปั้นดินเผาของจีน เศษเครื่องปั้นดินเผาของเปอร์เซีย เครื่องประดับทองคำ เป็นต้น ซึ่งเป็นหลักฐานทางโบราณคดีที่ทำให้ผู้วิจารณ์ต้องเห็นคล้อยตามไปกับข้อคิดเห็นของผู้เขียนหลายประการในบทนี้ โดยเฉพาะที่เสนอไว้เป็นการสรุปสาระเกี่ยวกับวัฒนธรรมและผู้คนสมัยโบราณ ที่ย่อหน้าสุดท้ายของหน้าที่ 55 และ

ย่อหน้าแรกของหน้า 56 ว่า

“...ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 12-14 ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าชุมชนโบราณ ตะกั่วป่าได้พัฒนามาเป็นชุมชนเมืองท่าที่สำคัญทางฝั่งทะเลอันดามัน เป็นชุมชนสมัยแรกเริ่มประวัติศาสตร์ที่ได้ผสมผสานวัฒนธรรมแบบอินเดียเข้ากับวัฒนธรรมพื้นเมือง มีการสร้างศาสนสถานและรูปเคารพตามแบบอย่างศาสนาฮินดู โดยมีทั้งใศวนิกาย ไวษณพนิกาย หรือแม้กระทั่งลัทธิคณปิตยะควบคู่กันไป ส่วนพุทธศาสนาได้เข้ามามีบทบาทในช่วงสมัยและมีคนกลุ่มหนึ่งที่รับนับถือ”

“...ไม่เพียงแต่หลักฐานที่แสดงถึงคติการนับถือลัทธิศาสนาต่าง ๆ กันปรากฏอยู่ร่วมกันในชุมชน หลักฐานทางวัตถุที่หลากหลายแสดงให้เห็นว่า ชุมชนโบราณตะกั่วป่าเป็นเมืองท่าที่สำคัญของฝั่งทะเลตะวันตก (ของประเทศไทยปัจจุบันเพิ่มโดยผู้วิจารณ์) เป็นชุมชนที่มีคนหลายกลุ่มพำนักอาศัย เข้ามาติดต่อค้าขายหรือดำเนินกิจการค้า โดยแต่ละกลุ่มต่างมีหรือนำเอาวัฒนธรรมของตนเข้ามาใช้ และเผยแพร่ผสมผสานกับวัฒนธรรมของชาวท้องถิ่นพื้นเมืองดั้งเดิม.....”

บทที่ 3 และ 4 ของหนังสือทุ่งตึกเป็นสาระสำคัญที่จัดได้ว่าเป็นหัวใจของหนังสือเล่มนี้ เนื่องจากเป็นข้อมูลโบราณคดีที่พบเพิ่มเติมจากขุดค้นทางโบราณคดี ซึ่งจัดได้ว่าเป็นขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลสนาม ในกระบวนการวิจัยทางโบราณคดีของผู้เขียนหนังสือ ที่ได้ดำเนินการเมื่อ พ.ศ. 2546 ทั้งนี้โดยในบทที่ 3 เป็นการนำเสนอข้อมูลใหม่เกี่ยวกับโบราณสถานขุดค้นพบ 8 แห่ง และการนำเสนอข้อมูลที่รวบรวมได้จากหลุมขุดค้นทางโบราณคดี 2 หลุม ในขณะที่บทที่ 4 เป็นการนำเสนอรายละเอียดและความคิดเห็นของผู้เขียนเกี่ยวกับโบราณวัตถุที่พบในการขุดค้นแหล่งโบราณคดีทุ่งตึกครั้งล่าสุดนี้ โดยผู้เขียนได้พยายามค้นคว้าเรื่องราวเกี่ยวกับโบราณวัตถุประเภทนี้มาจากต่างแดนมาเสนอประกอบความคิดเห็นด้วย เช่น เรื่องราวเกี่ยวกับเครื่องเคลือบจีน เครื่องเคลือบเปอร์เซีย ลูกปัดแก้ว และภาชนะแก้ว ภาพของโบราณวัตถุที่มาจากต่างประเทศที่พบที่แหล่งโบราณคดีทุ่งตึก โดยเฉพาะภาพลูกปัดแก้ว ที่ผู้เขียนได้แทรกไว้ในเนื้อหาบทที่ 4 นั้น นอกจากให้ความรู้แก่ผู้อ่านแล้ว ยังสามารถสร้างความตื่นตาตื่นใจให้แก่ผู้สนใจศึกษาเรื่องหัตถกรรมและศิลปะการออกแบบของคนสมัยโบราณได้อย่างมาก

ในบทที่ 5 ของหนังสือทุ่งตึก เป็นการพยายามเสนอภาพของแหล่งโบราณคดี

ทุ่งตึกในเนื้อหาสาระทางวัฒนธรรมระดับภูมิภาค โดยประมวลข้อสนเทศและความรู้มากมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวัฒนธรรมสมัยอดีตในภาคใต้ของประเทศไทย ที่นักปราชญ์และนักวิชาการท่านต่าง ๆ ได้ค้นคว้าไว้ เพื่อพยายามเสนอประเด็นความคิดเห็นว่า

1. พื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทยส่วนที่อยู่ชายฝั่งทะเลอันดามัน มีเมืองท่าและสถานีการค้าสมัยโบราณ ปรากฏอยู่ โดยอาจเกิดขึ้นตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ 6-7 และมีความสำคัญต่อเนื่องไปอีกเป็นเวลานาน
2. เมืองท่าและสถานีการค้าสมัยโบราณแถบชายฝั่งทะเลอันดามันส่วนที่อยู่ในภาคใต้ของประเทศไทยปัจจุบันนั้น เป็นส่วนหนึ่งที่ร่วมเชื่อมโยงระบบการแลกเปลี่ยนค้าขายทางทะเลระหว่างซีกโลกตะวันออกและตะวันตกเมื่อสมัยโบราณ
3. แหล่งโบราณคดีทุ่งตึกยังอาจมีความสำคัญที่สัมพันธ์กับเส้นทางเดินทางข้ามคาบสมุทรจากฝั่งทะเลอันดามันทางด้านตะวันตกไปยังฝั่งทะเลอ่าวไทยทางด้านตะวันออก

นอกเหนือไปจากเนื้อหาสาระทางวิชาการโบราณคดีประการต่างๆ ซึ่งนัก (เรียน) โบราณคดีและนัก (เรียน) ประวัติศาสตร์ควรอ่าน ตามที่ผู้เขียนหนังสือ “ทุ่งตึก เมืองท่าการค้าโบราณ” นำเสนอใน 5 บทหลักดังกล่าวข้างต้นแล้ว หนังสือเล่มนี้ยังจัดทำรูปเล่มอย่างประณีต ประกอบด้วยปกแข็งออกแบบสวยงาม เนื้อในพิมพ์ด้วยกระดาษอาร์ต พิมพ์สีสี่ทั้งเล่ม จำนวน 171 หน้า รูปเล่มสวยงาม และยังให้ภาพประกอบ ทั้งภาพถ่ายและภาพถ่ายเส้นที่มีคุณภาพ ทำให้หนังสือยิ่งน่าอ่านและน่าเป็นเจ้าของมาก

เชื่อได้ว่า หนังสือ “ทุ่งตึก เมืองท่าการค้าโบราณ” เป็นผลงานวิชาการที่ร้อยเอก บุญยฤทธิ์ ฉายสุวรรณ และนางสาวเรไร นัยวัฒน์ รวมทั้งสำนักศิลปากรที่ 15 ภูเก็ต กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม ภาคภูมิใจ และเชื่อว่านักวิชาการและสาธารณชนทั่วไปคงขอบคุนนักโบราณคดีผู้เขียนและสำนักศิลปากรที่ 15 ภูเก็ต กรมศิลปากรที่ตั้งใจและให้ความสำคัญ ต่อการเผยแพร่ความรู้ใหม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมสมัยโบราณในภาคใต้ของประเทศไทยไว้ในหนังสือ “ทุ่งตึก เมืองท่าการค้าโบราณ” เพื่อให้ผู้สนใจนำไปศึกษาค้นคว้าต่อให้ความรู้เจริญงอกงามต่อไป จึงเป็นหนังสือที่เต็มใจ “ขอแนะนำ”